

KSM - kultur, språk, medier

Examensarbete i Engelska

15 högskolepoäng, grundnivå

*Elevs motivation för att läsa skönlitteratur i det
engelskspråkiga högstadielklassrummet.*

*Students' Motivation for Reading Fiction Literature in the English
Lower Secondary School Classroom*

Rebecca Karlsson

Ämneslärarexamen med inriktning mot
arbete i åk 7-9, 15 högskolepoäng.
Examinationsseminarium: 20240819

Examinator: Anneli Einarsson
Handledare: Sindija Franzet

Förord

Detta examensarbete är utfört som en del av mitt kandidatprogram i ämnesdidaktik, med särskilt fokus på läsning och motivation i klassrummet inom ämnet engelska. Arbetet är ett resultat av mitt intresse för att förstå hur skönlitteratur påverkar elevernas läsförståelse och motivation, och det är glädjande att kunna presentera mina insikter. Arbetet är inte direkt kopplat till något pågående forskningsprojekt, men jag har haft stöd och vägledning av min handledare, Sindija Franzet, samt min forna kollega och vän, Ann-Louise Granlund Efionayi, vars expertis och feedback har varit ovärderlig. Jag vill även uttrycka ett tack till de elever och lärare som deltagit i min studie och delat med sig av sina erfarenheter och insikter. Utan deras deltagande skulle detta arbete inte ha varit möjligt. Jag hoppas att resultaten från denna studie kommer att bidra till en djupare förståelse av hur skönlitteratur kan påverka elevernas motivation och läsförståelse och att mina insikter kan vara till nytta för framtida forskning och pedagogisk praktik.

Abstract

This study investigates the impact of regular reading of fiction on students' motivation and reading comprehension in the classroom. The problem addressed is the observed disparity between students who frequently read fiction and those who do not, in terms of their engagement and understanding of literary texts. The aim is to explore how fiction reading influences classroom motivation and comprehension and to identify factors that affect students' interest in fiction. The theoretical framework combines sociocultural theory, which emphasises social interactions and cultural contexts in learning, and motivation theories such as Self-Determination Theory, which examines intrinsic and extrinsic motivational factors. The study employs a quantitative approach using a survey to gather data on students' reading habits, preferences, and their perceived motivation and engagement with fiction.

Results indicate a correlation between regular fiction reading and higher motivation levels, with students who frequently read fiction showing greater engagement and understanding of literary texts. Key factors influencing motivation include personal interests, feedback from teachers, and the type of reading task assigned. The findings suggest that incorporating student interests and providing meaningful feedback can enhance reading motivation. Future research should consider qualitative methods to further explore the nuances of fiction reading's impact on student engagement.

Keywords: Classroom Motivation, Fiction Reading, Reading Comprehension, Sociocultural Theory, Self-Determination Theory

Innehållsförteckning

Examensarbete i Engelska	1
Förord	2
Abstract	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	5
Syfte och frågeställningar	7
Teoretiska Perspektiv	9
	10
Tidigare forskning	11
Metod	15
	15
Vetenskapsteoretisk och metodologisk ansats	15
Metodbeskrivning	15
Metodbeskrivning	18
Forskningsetiska ställningstaganden	20
Resultat och analys	22
Skillnader i motivation för läsning	22
Faktorer som främjar eller hämmar läsintresse	22
Påverkan av återkoppling på motivation	23
Läsförståelse och användning av lässtrategier	23
Strategier för att främja läsengagemang	23
Sammanfattning	24
	24
Slutsats och diskussion	25
Slutsats	25
	25
Diskussion	25
Förslag till fortsatt forskning	26
Referenser	29

Inledning

Läsning av skönlitteratur har länge betraktats som en fundamental del av den svenska utbildningen, särskilt inom ämnet engelska, där det anses vara ett betydande verktyg för att utveckla elevernas språkliga förmågor, kritiska tänkande och kulturella medvetenhet samt öka deras empati och ge dem verktyg för att hantera komplexa idéer och känslor. Trots att skönlitteraturen har en omfattande betydelse har det under de senaste åren observerats en oroande trend bland högstadieelever där många uppvisar en negativ inställning till skönlitterär läsning. Denna trend upplevs inte endast ha lokala implikationer utan speglar ett bredare nationellt problem som påverkar elevers läsförmåga, motivation och intresse för läsning i allmänhet. Att förstå och bemöta denna utveckling är avgörande för att upprätthålla och förbättra elevers språkutveckling och engagemang för litteratur.

Egna observationer från olika skolor i södra Skåne indikerar att många högstadieelever upplever skönlitterär läsning som tråkig och meningslös, vilket har lett till en märkbar försämring i deras förmåga att läsa, förstå och tolka längre texter. Denna tendens har diskuterats flitigt bland lärare och i olika forum, såsom lärargrupper på sociala medier, där det framgår att problemet är utbrett och inte begränsat till enstaka skolor eller regioner. Diskussionerna pekar på att detta är ett omfattande problem som kräver ingående analys och åtgärder för att vända utvecklingen.

Den negativa inställningen gentemot läsning kan ha flera orsaker och det är viktigt att undersöka dem för att kunna ta itu med problemet. Brist på intresse eller oförmåga att se relevans kan vara en möjlig orsak till elevernas negativa inställning till skönlitteratur. De böcker som tilldelas eleverna kan få dem att känna att de inte kan relatera till karaktärer, handlingar eller teman. Det kan också vara att det finns en uppfattning om att skönlitteratur inte har något praktiskt värde eller att det är en meningslös, tidskrävande aktivitet. En annan orsak kan vara bristande förståelse och tolkningsförmåga hos eleverna. Det krävs en förmåga att kunna analysera och tolka texter på olika nivåer för att läsa skönlitteratur. Om eleverna inte har fått tillräcklig träning eller stöd i att utveckla dessa färdigheter under skoltiden eller hemma kan de känna sig osäkra och ointresserade av att läsa längre texter. En tredje orsak skulle kunna vara en överdriven betoning på betyg och prestation. Om eleverna känner att de endast läser skönlitteratur för att få ett gott betyg eller för att klara ett prov, kan det leda till minskad motivation och engagemang.

De otaliga diskussionerna med kollegor i olika forum har oftast resulterat i fler frågor än svar, men även i insikten att genom att adressera de underliggande orsakerna till elevernas negativa inställning till skönlitteratur och erbjuda anpassad undervisning och stöd kan man främja en ökad läsförståelse och intresse för läsning. Det som krävs för att åstadkomma en varaktig förändring hos

svenska elever är att underbygga undervisningen med relevant forskning, vilket föranleder denna studie kring elevers motivation att läsa. För att motverka den negativa synen på läsning av skönlitteratur är det nödvändigt att noggrant undersöka de faktorer som påverkar elevernas inspiration och motivation att läsa skönlitteratur. Det är viktigt att identifiera de bakomliggande orsakerna till deras motvilja och att utveckla undervisningsstrategier som kan öka deras intresse och engagemang. Genom att förstå elevernas perspektiv och de hinder de möter i sin läsning kan undervisningen bättre anpassas för att stödja och främja deras läsutveckling. Denna studie syftar därför till att utforska elevers motivation till att läsa skönlitteratur, med målet att bidra till en fördjupad förståelse och möjlighet att utveckla effektiva åtgärder för att förbättra deras läsförmåga och öka läsintresset.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka vad som påverkar elevers motivation och engagemang när det kommer till skönlitterär läsning i klassrummet, med ett särskilt fokus på att jämföra elever som regelbundet läser skönlitteratur med de som inte gör det. Denna undersökning tjänar som en första fas då det kommer att kräva vidare undersökningar för att få en mer omfattande helhetsuppfattning. En enkätundersökning har genomförts för att samla data om elevernas läsvanor, deras motivation för att läsa i skolmiljön, samt deras intresse och engagemang för skönlitteratur.

Enkäten belyser centrala frågeställningar såsom: Hur skiljer sig motivationen för läsning i klassrummet mellan elever som regelbundet läser skönlitteratur och de som inte gör det? Vilka faktorer främjar eller hämmar elevers intresse för skönlitterär läsning? Finns det skillnader i läsförståelse och engagemang för skönlitteratur mellan dessa grupper? Genom att samla in kvantitativ data från enkätsvaren syftar studien till att identifiera och analysera mönster i elevernas attityder och vanor när det gäller läsning.

Det långsiktiga målet med denna studie är att bidra till utvecklingen av mer effektiva läsinlärningsstrategier och pedagogiska metoder som kan stimulera elevers inspiration, motivation och engagemang för skönlitteratur i klassrummet. Genom att bygga vidare på resultaten från enkätundersökningen med djupgående metoder som observationer, intervjuer och läsförståelseprov, finns möjligheten att generera insikter som kan användas av lärare för att förbättra undervisningen i läsning av skönlitteratur. Målet är att dessa insikter ska leda till konkreta förändringar i hur skönlitteratur introduceras och integreras i undervisningen, så att elever i olika åldrar och med olika bakgrunder kan utveckla en djupare uppskattning och förståelse för läsning.

Teoretiska Perspektiv

I studien används flera ämnesdidaktiska teorier och begrepp som analysverktyg för att förstå och tolka elevernas motivation och läsförståelse när det kommer till skönlitteratur i klassrummet.

Ett teoretiskt perspektiv är det sociokulturella perspektivet. Detta perspektiv betonar vikten av social interaktion och kulturellt sammanhang för lärande. Lev Vygotskij diskuterade utveckling på två nivåer, den intermentala nivån, där lärandet sker i samspel med andra och den intramentala nivån, där inläringen blir en del av personen och utgör en del av den bas man står på (Vygotsky, 1978). Enligt Säljö (2015) är lärande ett komplext fenomen som inte kan fångas i en enda definition, och det finns olika traditioner som uppfattar de grundläggande principerna för lärande på olika sätt. Det sociokulturella perspektivet har haft ett stort inflytande på skolan och hur undervisning organiseras, särskilt i fråga om att förstå lärande som något som sker genom deltagande i sociala sammanhang och genom interaktion med andra. Inom ramen för studien kommer det sociokulturella perspektivet att användas för att undersöka om eleverna finner mer motivation om läsningen påverkas av sociala faktorer som peer group-inflytande, lärarens roll och klassrumskultur. Genom att analysera hur dessa faktorer påverkar elevernas förståelse och tolkning av texter, kan insikt fås i huruvida elevernas sociokulturella bakgrund formar deras läsoplevelser och lärandeprocesser. Genom att använda det sociokulturella perspektivet kan det också belysas hur undervisningsmaterial och bedömningsverktyg bör anpassas för att bättre reflektera och stödja elevers sociokulturella kontext och därmed förbättra deras läsförståelse och engagemang.

Self-Determination Theory (SDT) är en motivationsteori som fokuserar på de inre psykologiska behoven av kompetens, autonomi och samhörighet, dessa är avgörande för att främja själv-motivation och personlig utveckling (Ryan, 1997). Genom att använda sig av SDT i analysen av elevernas läsning av skönlitteratur kan man identifiera olika motivationsnivåer och utforska hur både externa och interna faktorer påverkar deras läsintresse och engagemang. Vid läsning av skönlitteratur kan SDT användas för att förstå hur elevernas motivation påverkas av exempelvis deras upplevelse av autonomi i valet av texter, deras känsla av kompetens i att förstå och tolka texter, samt deras upplevelse av samhörighet i klassrummet eller i relation till de litterära karaktärerna. Vidare fördjupas studien genom en analys om hur dessa psykologiska behov tillgodoses eller hindras i undervisningen och på så vis skapa en djupare förståelse för varför vissa elever är mer engagerade i läsning än andra och hur man kan skapa förutsättningar som främjar en positiv läsoplevelse. Samtidigt kan teorin hjälpa till att identifiera hinder för motivation, till exempel om elever känner sig pressade att läsa material som de inte är intresserade av, eller om de inte får tillräckligt med stöd för att utveckla sina läsfärdigheter.

John Hatties (2012) forskning om formativ bedömning har haft en betydande roll inom pedagogiken där han lyfter fram vikten av lärarens roll, bedömning, och återkoppling som centrala faktorer för elevers framgång, vilket kan tillämpas för att undersöka hur dessa faktorer påverkar elevers motivation och läsförståelse. Genom att tillämpa teorier och begrepp relaterade till feedback och bedömning kan man undersöka hur lärarens återkoppling på elevernas läsning av skönlitteratur påverkar deras motivation och läsförståelse. Feedback som inte bara rättar utan också vägleder visar eleven hur de kan förbättra sitt arbete, vilket kan öka deras engagemang och självförtroende som läsare.

Vygotskys teori om stöttning, är en central del av hans sociokulturella perspektiv på lärande. Scaffolding innebär att en mer kunnig person, ofta en lärare eller en kamrat, ger stöd till en elev för att hjälpa denne att utföra en uppgift som de ännu inte kan klara på egen hand, detta stöd är temporärt och minskar successivt i takt med att eleven utvecklar den kompetens och självständighet som krävs för att klara uppgiften utan hjälp (Wood, Bruner & Ross, 1976). Genom att använda teorin om scaffolding kan en analys utföras över hur lärare kan stödja elevernas läsning av skönlitteratur genom att erbjuda olika former av stöttning som gradvis minskas i takt med att eleverna utvecklar sina färdigheter och förmågor. Detta stöd är särskilt relevant i samband med elevers engagemang i läsning, där läraren fungerar som en medlare som hjälper eleven att nå högre nivåer av förståelse och engagemang än vad de skulle kunna uppnå på egen hand. Med Vygotskys idé om den proximala utvecklingszonen (ZPD) i åtanke, kan läraren identifiera vad eleven nästan klarar av själv och tillhandahålla precis tillräckligt med stöd för att eleven ska kunna ta nästa steg i sitt lärande (Vygotsky, 1978).

Genom att integrera dessa ämnesdidaktiska teorier och begrepp i analysen kan man få en djupare förståelse för hur skönlitteratur påverkar elevers motivation och läsförståelse i klassrummet samt identifiera strategier för att främja positiva läserfarenheter hos eleverna.

Tidigare forskning

Problematiken ligger i hur man kan öka motivationen för läsning och att besvara frågan varför det är viktigt att forska om detta ur olika perspektiv, såsom personliga, vetenskapliga, samhällliga och verksamhetsmässiga. Skolverket (2023) understryker att en låg motivation för läsning, särskilt bland ungdomar, kan leda till negativa konsekvenser för deras språkutveckling, ordförråd, allmänbildning och förmåga att förstå och delta i samhället. Som lärare är det en stor utmaning att undervisa när eleverna inte är motiverade att läsa, eftersom läsning är en viktig källa till kunskap och ger möjlighet till diskussion och reflektion. Texten "Stärk elevers språkliga förmåga" understryker hur viktig läsmotivation är, och att stärka elevers språkliga förmåga och öka deras motivation för läsning är därför centrala mål i skolans uppdrag (Skolverket, 2023). Barbro Westlund, lektor i läs- och skrivutveckling vid Stockholms universitet skriver i *Att läsa och förstå - Läsförståelse av vad och för vad?* (2016) att ordförrådet "har stor betydelse för läsförståelsen men ger inte automatiskt god förståelse. Ett rikt ordförråd är en del av en vidare medvetenhet om hur språket fungerar, och hur man själv fungerar som läsare" (Skolverket, 2016, s. 43).

Ur ett vetenskapligt perspektiv är forskning om läsningens betydelse relevant eftersom läsning har visat sig ha en stark inverkan på språkutveckling, ordförråd och allmänbildning. Studier visar att regelbunden läsning inte bara utvecklar dessa grundläggande färdigheter, utan också främjar ett mer öppet och varierat synsätt på världen och omgivningen. Genom att undersöka olika strategier för att öka motivationen för läsning kan forskare bidra till att förbättra elevers läsförmåga och deras generella inlärningskapacitet (Krashen, 2004; Guthrie & Wigfield, 2000). Relevansen av forskning om ökad läsmotivation är tydlig ur ett samhällligt perspektiv, eftersom läsförmåga är starkt kopplad till individens förmåga att fungera i samhället. Förmågan att läsa och förstå texter är nödvändig för att klara av dagliga uppgifter, som att förstå juridiska dokument, delta i politiska val och fatta välgrundade beslut (OECD, 2010). En stark läsförmåga är därför en grundläggande färdighet för att vara medborgare och delaktig i ett samhälle. God läsförmåga hjälper elever även att bättre förstå och tolka information i alla ämnen, vilket underlättar lärandet och främjar en djupare förståelse för olika ämnesområden (Hattie, 2012). Genom att integrera lässtrategier och metakognitiva verktyg i undervisningen kan lärare skapa en miljö som inte bara främjar läsning utan även gör den till en viktig del av elevernas utbildningsupplevelse. Sammanfattningsvis, genom att undersöka och utveckla metoder och strategier för att öka motivationen för läsning kan vi bidra till att förbättra språkkunskaper, kunskapsinhämtning och engagemang i samhället. Det är relevant och

värdefullt ur olika perspektiv, inklusive personligt, vetenskapligt, samhällligt och verksamhetsmässigt perspektiv.

Sandman och Gruhler (2007) talar om nyttan av att använda sig av litteraturscirklar, eller bokcirklar, redan i tredje klass för att skapa en positiv vi-känsla kring läsandet. De trycker på vikten av att fostra en kärlek för litteratur redan tidigt och ger exempel på hur man kan införliva bokcirklar som i kontrast mot det traditionella lärarledda klassrummet istället är mer elevledda. Diskussionsgrupper ledda av eleverna själva där de inom relativt fria ramar diskuterar böcker de själva har valt visade sig vara positivt laddade och skapade situationer med ökat elevengagemang (Sandman & Gruhler, 2007). Användandet av en kvalitativ metodik och insamlandet av data från observationer och intervjuer möjliggjorde att Sandman och Gruhler kunde analysera hur litteraturscirklar påverkar elevernas attityd till läsning och deras engagemang i klassrummet. Deras analys visade att en elevledd och mer flexibel diskussionsmodell bidrog till ökad motivation (Sandman & Gruhler, 2007).

Genom att välja litteratur som eleverna kunde förankra sig i, även i högre ålder, och att de kunde känna att det var ett tema eller en handling som intresserade dem, blev det i sin tur väldigt positivt i undersökningen som nämns i Jennifer. D. Neros artikel "Death as Insight into Life: Adolescent's Gothic Text Encounters" (2017). Här gavs eleverna en möjlighet att utforska sin nyfikenhet kring döden genom att läsa gotisk litteratur. Responsen blev att eleverna genom att engagera sig i konceptet döden genom gotiska texter fick viktiga lärdomar kring livet, de fick hjälp att hantera sorg, utvecklade empati och tacksamhet och dessutom uppmuntrades filosofiska reflektioner kring gränsen mellan liv och död. Således visar det sig att i rätt sammanhang spelar motivationen en stor roll, faktiskt en avgörande roll för huruvida man tar med sig lärdomar efter att ha läst skönlitteratur i skolan (Nero, 2017).

Bailey och Fahad (2021) diskuterar hur Stephen Krashens "Input Hypothesis" modell utmanas och berikas genom att beakta rollen som motivation och identitet spelar i andraspråksinläring. Genom att använda en fallstudie av en engelskspråkig elev betonas vikten av att inspirera elever genom förebilder och att hjälpa dem att se hur ett andraspråk kan ha en betydande roll i deras liv. Författarna föreslår också att Krashens idéer om att skapa läsprogram för att främja engagemang med tryckt material på det andra språket kan utvidgas till att inkludera olika former av multimedia och teknologier. För framgång understryks att det krävs att lärare tar hänsyn

till elevernas sociala identiteter och motivationer för att hålla uppe ett långsiktigt intresse för att lära sig det andra språket (Bailey & Fahad, 2021).

I artikeln "The Social Side of Engaged Reading for Young Adolescents" (2014) uttrycker Ivey att socialt engagerad läsning hjälper fördelningen av undervisningen genom att elever ser varandra som resurser och delar läserfarenheter. Genom dialog och diskussion kring böcker utvecklas strategier för att förstå och tolka texter. Dessa strategier sprids och används för att hjälpa varandra med läsning. Dessutom har samtalen möjlighet att påverka elevernas relationer och minska klyftorna mellan sociala grupper. En annan djupare anledning till att social läsning är viktig är att genom att försätta sig i olika karaktärers perspektiv utvecklas empati och förmåga att förutse konsekvenserna av handlingar. Detta påverkar i sin tur elevernas agerande i verkligheten. Läsningen ger insikter om moral och etik, och eleverna applicerar dessa insikter på sina sociala interaktioner, vilket minskar fördomar och stereotyper. Diskussionerna kring böcker främjar även öppenhet och enhet bland eleverna. Man talar om att engagerad läsning leder till ökad medvetenhet om egna handlingar och deras inverkan på andra. Eleverna förändrar sitt beteende och utvecklar en mer positiv attityd gentemot andra. De får möjlighet att se hur små handlingar kan ha stor påverkan och blir mer benägna att agera mot mobbning och för förändring. Samhällsengagerad läsning inspirerar således till att utveckla moraliskt tänkande och empati, vilket har positiva konsekvenser för både individen och samhället (Ivey, 2014).

Blue (2012) framhåller hur elevernas tolkning av texter är starkt påverkad av deras sociokulturella bakgrund och erfarenheter. I sin forskning understryker Blue vikten av att undervisningsmaterial och bedömningsverktyg utformas med hänsyn till elevernas kulturella kontext och personliga erfarenheter. Denna syn på läsning är direkt relevant för denna studien då vi undersöker hur sociala faktorer, såsom peer-group-inflytande, lärarens roll och klassrumskultur påverkar elevens motivation och intresse för skönlitteratur. Blue betonar vidare betydelsen av att förstå elevernas sociokulturella perspektiv som en väg till insikt i deras metakognitiva processer och engagemang under läsningen. Dessutom argumenteras det för att undervisningsmaterial bör spegla elevernas kulturella erfarenheter för att förbättra deras läsförståelse och engagemang. Slutligen lyfter Blue fram risken med att standardiserade bedömningsverktyg ofta förbiser elevernas sociokulturella perspektiv, vilket kan leda till missuppfattningar om deras läsförmåga.

Studien i McElvain (2010) handlar om hur man kan förbättra läsförståelsen för elever som lär sig engelska som ett andra språk i en engelskspråkig skolmiljö. Forskaren gjorde en

undersökning på en metod kallad “Transactional Literature Circles (TLC)” och vilken påverkan den hade på en grupp elever i årskurs fyra till sex som hade ökad risk för att hamna efter i skolan. Dessa jämfördes med en liknande grupp som inte deltog i studien. Metoden innebär dynamiska interaktioner mellan elever, lärare, kamrater och texten. Läraren utför meningsfulla läsaktiviteter som relaterar till elevernas liv. Kamrater diskuterar och hjälper varandra att förstå textens innebörd, medan texten i sig är engagerande och presenterar olika perspektiv. Resultaten visade att TLC-programmet hade en positiv inverkan på läsförståelsen hos de elever som deltog. Eleverna i TLC-programmet presterade bättre på nationella läsförståelsetester än de i kontrollgruppen och förbättrade sin läsnivå med ett år på sju månader. Dessutom visade det sig genom elevundersökningar och lärarintervjuer att eleverna som deltog i TLC-programmet visade ökat engagemang och motivation för läsning. Detta hade i sin tur en positiv effekt på deras självförtroende, läsförståelse och deras vilja att delta i klassdiskussioner. Den här modellen främjar, enligt författaren, läsförståelse och skapar en positiv inlärningsmiljö för eleverna (McElvain, 2010).

I ljuset av ovanstående forskning framgår det att det finns många komplexa faktorer som påverkar elevens motivation för läsning. Sammanfattningsvis, visar den att utveckling av läsmotivation och läsförmåga är av stor betydelse för elevernas språkutveckling, lärande och samhällsengagemang. Genom att förstå och tillämpa olika strategier för att främja läsning kan det skapa en mer engagerande och lärorik miljö för elever i alla åldrar.

Metod

Vetenskapsteoretisk och metodologisk ansats handlar om hur vi kan förstå och få kunskap om ett problemområde genom forskning. Det finns olika ansatser och metoder som kan användas för att uppnå kunskap på olika sätt. Man kan skilja mellan empirisk och teoretisk kunskap, där empirisk kunskap innebär att man samlar in data och observationer från den verkliga världen för att dra slutsatser och generera kunskap, genom observationer, experiment, enkäter, intervjuer eller andra former av datainsamling. Empirisk kunskap strävar efter att vara objektiv och verifierbar. Inom kvantitativ forskning betonas objektivitet och mätbarhet, medan kvalitativ forskning, även om den också är empirisk, fokuserar på att förstå fenomen genom subjektiva erfarenheter och kontextuella insikter (Christoffersen & Johannessen, 2015, s.19). Teoretisk kunskap, å andra sidan, handlar om att utveckla och använda teorier för att förklara fenomen och generera kunskap. Teorier kan vara generella förklaringsmodeller eller mer specifika hypoteser. Teoretisk kunskap kan användas för att formulera förutsägelser och testa dem genom observationer eller experiment. (Patel & Davidson, 2019, s.24ff).

Sättet vi genererar kunskap kan variera och kvalitativ kunskap fokuserar på att förstå och tolka fenomen i deras naturliga sammanhang. Det innebär att använda metoder som observation, intervjuer och kvalitativ analys för att samla in och analysera data. Kvalitativ kunskap är mer inriktad på att få djup förståelse och insikt i komplexa fenomen. (Patel & Davidson, 2019, s.51ff). Kvantitativ kunskap involverar att samla in och analysera data i numerisk form. Det betonar kvantifiering och statistiska analyser för att identifiera mönster, samband och generaliseringar. Kvantitativ kunskap kan erhållas genom enkäter, experiment eller observationer där data kan mätas och kvantifieras. (Patel & Davidson, 2019, s.51ff).

Vi kan hantera inhämtad kunskap på olika sätt. Deduktiv kunskap bygger på logiska resonemang och deduktion. Den börjar med allmänna påståenden eller teorier och använder logik för att dra slutsatser som är logiskt nödvändiga utifrån dessa påståenden. Deduktiv kunskap används ofta inom matematik och filosofi (Christoffersen & Johannessen, 2015, s.26), medan induktiv kunskap bygger på att dra slutsatser baserat på observationer och erfarenheter. Genom att observera specifika fall dras generaliseringar och hypoteser om allmänna mönster eller lagbundenheter. Induktiv kunskap är mer probabilistisk, vilket innebär att det är baserat på sannolikhet snarare än säkerhet, och öppnar för möjligheten att nya observationer kan ändra tidigare generaliseringar. (Hyldgaard, 2008, s.119ff).

Valet av ansats och metod beror på problemområdet, forskningsfrågorna och forskarens egen filosofi och preferenser. Det är viktigt att vara medveten om vilken ansats och metod som bäst passar för att uppnå den önskade kunskapen inom det specifika problemområdet. En kvantitativ metod har fördelen att man har möjlighet att samla in en större mängd data och därigenom få tillgång till ett mer generellt underlag, medan en kvalitativ studie innebär ett resultat med större djup vilket i sin tur skapar en större förståelse inom ett begränsat område.

Vetenskapsteoretisk och metodologisk ansats

För studiens syfte är det lämpligt att genom en semistrukturerad kvantitativ enkät få fram olika typer av empirisk induktiv kunskap och därigenom belysa de aktuella frågeställningarna. I den här studien användes en kvantitativ metod för att undersöka elevernas motivation och engagemang för skönlitteratur. Den kvantitativa forskningsmetoden har valts för att kunna samla in och analysera numeriska data från ett större antal elever, vilket möjliggör identifiering av generella mönster och samband mellan olika variabler. Genom att använda en strukturerad enkät kan elevernas läsvanor och attityder kvantifieras på ett systematiskt sätt, vilket stärker studiens möjlighet att generalisera resultaten till en bredare population. Enkäter möjliggör insamling av stora mängder data på ett standardiserat sätt och kan ge en översiktlig bild av tendenser och mönster i elevers läsvanor och attityder. Detta kan vara särskilt användbart för att identifiera trender och göra jämförelser över olika grupper eller tidsperioder. Det finns dock några risker att beakta som en risk för översimplifiering, begränsningar av självrapportering, risk för generalisering samt statistiska begränsningar. Den vetenskapsteoretiska grunden för denna studie är positivistisk, där fokus ligger på att samla in empirisk data som kan mätas, analyseras och ge objektiva resultat. Positivism strävar efter att vara värderingsfri och basera sina slutsatser på kvantifierbara observationer och fakta, med målet att uppnå en objektiv förståelse. Trots strävan efter objektivitet är det viktigt att vara medveten om att absolut objektivitet är svårt att uppnå. En medvetenhet om och kritisk reflektion över dessa begränsningar kan ge forskare förmågan att sträva efter att minimera påverkan av subjektiva faktorer och öka tillförlitligheten och giltigheten i sina resultat. En sådan ansats är lämplig för att studera fenomen som kan kvantifieras, som exempelvis frekvensen av läsning och intresse för skönlitteratur (Christoffersen & Johannessen, 2015).

Metodbeskrivning

För att undersöka elevernas motivation och engagemang för skönlitteratur utformades en enkät som delades digitalt till ett slumpmässigt urval av elever. Alla svar var anonyma och kan inte spåras till en enskild elev. Den semi-strukturerade enkäten innehöll slutna frågor med fasta svarsalternativ samt några öppna frågor för att fånga upp ytterligare nyanser i elevernas attityder. I den här studien innebär det att eleverna först svarar på slutna frågor där de kan välja bland förutbestämda svarsalternativ, vilket gör det möjligt att enkelt kvantifiera deras svar och jämföra resultat över en större grupp. Samtidigt innehåller enkäten öppna frågor som ger eleverna utrymme att formulera egna svar. Detta tillvägagångssätt ger forskarna en djupare förståelse för elevernas attityder och åsikter genom att fånga upp nyanser och aspekter som kanske inte framkommer genom de slutna frågorna ensamma. Syftet med enkäten var att utforska flera centrala områden, inklusive elevers läsvanor både under uppväxten och i nuvarande tid, deras motivationsfaktorer för att lära sig engelska, samt deras preferenser och önskemål kring arbetet med skönlitteratur i engelskundervisningen.

Enkäten byggdes upp kring flera huvudteman som bedömdes vara relevanta för att förstå elevernas förhållande till läsning. För att etablera bakgrund och läsvanor under uppväxten ställdes frågor om elevernas tidiga läsoplevelser och om föräldrarnas roll i att uppmuntra läsning (se bilaga 1). Dessutom inkluderades frågor om hur elevernas läsvanor har förändrats sedan de började i grundskolan (se bilaga 1).

Aktuella läsvanor och preferenser var nästa huvudtema där frågor om hur ofta eleverna läser skönlitteratur utanför skolan ställdes med svarsalternativ som "dagligen", och "ett par gånger i veckan". Ytterligare frågor behandlade vilka genrer de föredrar att läsa och hur mycket tid de ägnar åt läsning. För att utreda motivationsfaktorer i ämnet engelska inkluderade enkäten frågor om vad som motiverar eleverna att lära sig engelska, med svarsalternativ som "att förstå och kommunicera med personer från andra länder" och "personliga mål, som att få ett bra jobb eller studera utomlands". Elevernas önskemål om att arbeta med skönlitteratur är en viktig faktor för att kunna utreda vad som skulle kunna höja motivations- och intressenivån vid skönlitterär läsning. Eleverna fick möjlighet att uttrycka hur de skulle vilja arbeta med skönlitteratur på engelsklektionerna, genom att välja mellan alternativ som "läsa och diskutera böcker i grupp" eller "skapa egna berättelser eller noveller". De kunde även ange specifika böcker eller författare som de var intresserade av att läsa och diskutera i elevgruppen.

För att undersöka hur återkoppling från läraren påverkar elevernas motivation, ställdes frågor om hur ofta eleverna önskar att få återkoppling och om olika bedömningsuppgifter påverkar

deras motivation för själva läsningen. Avslutningsvis gav enkäten eleverna möjlighet att dela med sig av ytterligare tankar eller idéer om hur läsandet i engelskundervisningen kan göras mer engagerande och relevant.

Genomförande och urval

Enkäten utformades med hjälp av Google formulär som säkerställer hög validitet. Google Formulär är ett digitalt verktyg som möjliggör skapandet av enkäter och formulär på ett enkelt och strukturerat sätt. Verktøget erbjuder flera funktioner som kan bidra till att säkerställa hög validitet i en studie. Validitet handlar om att mäta det som är avsett att mätas, och Google Formulär kan bidra till detta genom standardisering, anonymitet, tillgänglighet, användarvänlighet, automatisk datahantering och logisk uppföljning. Med dessa funktioner kan verktøget bidra till att öka validiteten i enkäten, men det är viktigt att vara medveten om att verktøget i sig inte garanterar hög validitet, det beror på hur enkäten är utformad och hur väl frågorna är konstruerade för att mäta det avsedda fenomenet (Bryman, 2018). Den färdiga enkäten distribuerades digitalt till ett urval av 130 elever i årskurs 7, 8 och 9 varav 76 elever svarade.

Urvalet baserades på ett stratifierat slumpmässigt urval för att säkerställa att olika årskurser och skolor, samt olika socioekonomiska grupper, var representerade i studien (Trost, 2012). Den digitala distributionen underlättade insamlingen av data och garanterade att svaren samlades in anonymt. För att etablera kontakt med skolorna använde jag mig av mina befintliga nätverk. Eftersom jag för närvarande arbetar på en av skolorna och tidigare har arbetat på den andra, kunde jag enkelt kontakta en gammal kollega för att få tillgång till eleverna på den andra skolan. Detta underlättade inte bara logistik och samordning utan ökade även förtroendet mellan forskaren och deltagarna.

Insamlad data bearbetades och analyserades statistiskt. Frekvensanalyser genomfördes för att kartlägga hur vanligt förekommande olika läsbeteenden och attityder var bland eleverna, medan korrelationsanalyser användes för att undersöka relationerna mellan olika variabler, exempelvis mellan familjens stöd och elevernas läsintresse (Creswell & Creswell, 2018). Resultaten från de öppna frågorna analyserades kvalitativt för att identifiera återkommande teman och insikter som kan bidra till en djupare förståelse av elevernas erfarenheter och behov. Svar från enkäten sammanställdes för att kvantifiera hur många elever som uttrycker liknande åsikter. Först grupperades de öppna svaren efter innehåll för att identifiera återkommande teman eller mönster. Därefter räknades antalet elever som uttryckt liknande tankar inom varje tema. Denna process

möjliggjorde identifiering av de mest frekventa åsikterna, samt en uppskattning av hur representativa dessa uppfattningar var inom elevgruppen (Braun & Clarke, 2006).

Tillförlitlighet och validitet

För att säkerställa studiens tillförlitlighet och validitet användes flera strategier. Enkäten var noggrant utformad med tydliga frågor baserade på tidigare forskning och teorier om läsning och motivation. Validiteten, som avser i vilken utsträckning forskningsinstrumentet verkligen mäter det avsedda fenomenet, förstärktes genom att frågorna var direkt kopplade till studiens syfte och forskningsfrågor (Creswell & Creswell, 2018). Tillförlitligheten, eller konsistensen i mätningarna, säkerställdes genom en noggrann utformning av enkäten som syftade till att minimera slumpmässiga fel (Bryman, 2018). Den statistiska analysen inkorporerade både kvantitativa och kvalitativa enkätsvar, vilket gav en rik och mångfacetterad bild av elevernas förhållande till läsning och deras motivation i ämnet engelska.

Forskningsetiska ställningstaganden

Forskningsetiska ställningstaganden är principer och riktlinjer som används för att säkerställa att forskning utförs på ett etiskt korrekt sätt. När det gäller att respektera integriteten hos de som studeras och att säkerställa deras trygghet och säkerhet i forskningsprocessen finns det flera viktiga överväganden att ha i åtanke. Forskningsdeltagare bör ges tydlig information om syftet med studien, dess metod, eventuella risker och fördelar samt deras rättigheter och möjligheter att dra tillbaka sitt samtycke när som helst. Det är viktigt att forskningsdeltagarna har tillräcklig information för att kunna fatta ett informerat beslut om att delta i studien. Detta kallas informerat samtycke. Det är viktigt att det finns konfidentialitet och anonymitet. Personlig information som samlas in under forskningen bör skyddas och hanteras på ett sådant sätt att deltagarnas integritet bevaras. Det kan innebära användning av kodnummer eller pseudonymer istället för riktiga namn och att skydda data från obehörig åtkomst. Forskare bör undvika att publicera eller dela information som kan identifiera enskilda deltagare utan deras samtycke (Christoffersen & Johannessen, 2015). Eleverna i denna studie fyllde inte i ett skriftligt informerat samtycke då det inte är möjligt att identifiera enskilda deltagare alls. De gav ett muntligt samtycke till att delta i enkäten anonymt.

Forskningsprocessen bör utformas för att minska eventuella risker för deltagarna. I denna studie informerades deltagarna om eventuella risker eller negativa konsekvenser som kan uppstå

som en följd av deras medverkan i studien. Det kan innebära att tillhandahålla stödåtgärder eller resurser för deltagare som kan behöva det. Forskningsdatan samlades in anonymt och var således redan avidentifierat för att skydda deltagarnas integritet. Identifierbar information bör inte vara tillgänglig för forskare som inte behöver den för att utföra analysen. Genom att ta bort identifierande information kan risken för att informationen missbrukas eller att oavsiktligt läckas minskas. Genom att ha dessa faktorer i åtanke kan forskare bidra till att respektera integriteten hos de som studeras och säkerställa deras trygghet och säkerhet under forskningsprocessen. Det är viktigt att vara medveten om och följa de relevanta forskningsetiska riktlinjerna och regler som gäller i det aktuella forskningsområdet och det land där studien genomförs (Christoffersen & Johannessen, 2015).

I enlighet med forskningsetiska riktlinjer informerades samtliga deltagare om studiens syfte, metod och deras rättigheter, inklusive rätten att när som helst avbryta sitt deltagande utan negativa konsekvenser. Elevernas anonymitet garanterades genom att ingen personlig information som kunde identifiera enskilda individer samlades in eller användes.

Resultat och analys

Den genomförda enkäten bland elever i årskurs 7 till 9 har gett insikter i hur läsning och motivation för skönlitteratur skiljer sig mellan elever som läser regelbundet och de som läser mindre eller inte alls.

Skillnader i motivation för läsning

Frågeställning: Hur skiljer sig motivationen för läsning i klassrummet mellan elever som regelbundet läser skönlitteratur och de som inte gör det?

Enkätsvaren visar att elever som regelbundet läser skönlitteratur har en starkare inre motivation för läsning jämfört med de som läser mindre. Bland eleverna rapporterade 18,8% att de läser skönlitteratur ett par gånger i veckan, medan 43,8% sällan läser skönlitteratur utanför skolan och 25% aldrig gör det. De som brukar läsa har också tydliga preferenser för specifika genrer, som romance, fantasy eller deckare, vilket visar att när elever får uppleva autonomi i sitt val av texter, ökar deras engagemang. Enligt Self Determination Theory (SDT), som betonar vikten av att elever känner autonomi, samhörighet och kompetens i sitt lärande för att utveckla en inre motivation, är det tydligt att elever som själva får välja vad de läser, ofta känner sig mer engagerade och motiverade. De elever som läser mindre eller inte alls visar däremot en lägre motivation för läsning, ofta på grund av att de inte ser en tydlig koppling mellan läsning och deras egna intressen eller mål. Om skolan och klassrummet inte uppmuntrar till att utforska personliga intressen genom läsning, kan detta leda till minskad motivation. Deci & Ryan (2000), som utvecklade SDT, betonar att autonomi är en central komponent för att uppnå en högre grad av inre motivation, vilket tydligt speglas i elevernas egna ord "Genom att få välja vad man läser blir även uppgifterna roligare." Det sociokulturella perspektivet, vilket betonar lärande som en socialt och kulturellt förankrad process, är också relevant här. En elev som sällan läser skönlitteratur kommenterade: "Vi kan läsa mindre." Detta tyder på att när läsningen inte relaterar till elevernas sociokulturella kontext eller inte stöds av en stark klassrumskultur som främjar läsning, minskar motivationen. Vygotskys teorier om socialt konstruerat lärande belyser hur elevernas engagemang kan påverkas av den omgivande miljön och de interaktioner de har i klassrummet (Vygotsky, 1978).

Faktorer som främjar eller hämmar läsintresse

Frågeställning: Vilka faktorer främjar eller hämmar elevers intresse för att läsa skönlitteratur i klassrummet?

Ett återkommande tema i enkätsvaren är att elevernas läsintresse främjas av möjligheten att välja sina egna böcker och att arbeta med dessa på kreativa sätt. Bland eleverna angav 31,3% att de skulle vilja skapa egna berättelser eller noveller om de fick välja hur man jobbar med skönlitteratur i klassrummet, och 18,8% skulle vilja använda skönlitteratur för att utforska olika teman eller samhällsfrågor. Detta kan kopplas till teorin om scaffolding, där läraren ger eleverna stöd för att kunna utforska och utveckla sina egna intressen och färdigheter. Scaffolding, som utvecklats vidare av forskare som Wood, Bruner och Ross (1976), innebär att läraren successivt minskar sitt stöd i takt med att eleven blir mer självständig i sitt lärande. Hämmande faktorer inkluderar bristen på relevanta eller intressanta böcker i lärarens planering eller i skolans bibliotek samt en upplevelse av att läsningen inte kopplas till deras egna liv eller mål. Bland eleverna svarade 56,3% att deras förädrar har uppmuntrat dem att läsa, medan 31,3% svarade att de inte har blivit särskilt uppmuntrade. En elev påpekade: "Alla läser böcker efter nivån och svårigheten (om man har dyslexi)." Detta indikerar att läsning som inte är anpassad efter individuella behov kan påverka motivationen negativt. Här spelar Vygotskys teori om den proximala utvecklingszonen (ZPD) en roll, där läraren kan ge stöttning och vägledning anpassad till elevens nivå, vilket ökar deras engagemang och intresse för läsning.

Påverkan av återkoppling på motivation

Frågeställning: Påverkar återkoppling från läraren elevernas motivation att läsa skönlitteratur?

Enkätsvaren visar att många elever känner sig mer motiverade att läsa när de får regelbunden och meningsfull återkoppling från läraren. En majoritet av eleverna (68,8%) angav att de skulle bli mer motiverade att läsa och arbeta med uppgiften om de fick regelbunden och konstruktiv återkoppling från läraren. Detta kan förstås genom John Hattie's (2012) forskning om formativ bedömning, som betonar att feedback är avgörande för elevers framgång. Återkoppling, särskilt när den är formativ, fungerar enligt Hattie som en kraftfull mekanism för att öka elevernas förståelse och motivation. En elev kommenterade: "Jag skulle vilja läsa för läsandets skull och göra en meningsfull uppgift till boken och inte behöva svara på jättemånga frågor." Detta tyder på att återkoppling som knyts till relevanta och intressanta uppgifter kan öka elevernas motivation och engagemang. Återkopplingen kan ses som en del av den scaffolding-process där läraren gradvis minskar sitt stöd för att främja elevens självständighet och ansvarstagande i lärandet.

Strategier för att främja läsengagemang

Frågeställning: Hur kan resultaten bidra till utvecklingen av pedagogiska metoder för att stimulera elevers motivation och engagemang för skönlitteratur i skolmiljön?

Baserat på enkätsvaren kan flera strategier identifieras för att öka elevernas engagemang för skönlitteratur i skolmiljön som att ge eleverna större autonomi genom att låta dem välja sina egna böcker och anpassa uppgifter efter deras intressen och nivå. Deci och Ryan (2000) betonar att när elever får möjlighet att uppleva autonomi i sitt lärande, stärks deras inre motivation och engagemang. Bland eleverna skulle 31,3% vilja skriva recensioner eller analysera böcker, vilket tyder på att mer personlig anpassning kan vara effektiv. En annan strategi är att integrera skönlitteraturen i undervisningen på meningsfulla sätt, som att ge regelbunden och meningsfull återkoppling för att stödja elevernas utveckling och engagemang. Enligt resultaten är 75% av eleverna mer benägna att läsa om uppgiften upplevs som rolig, vilket pekar på vikten av att skapa intressanta och engagerande uppgifter. Att arbeta med skönlitteratur i grupp, skapa egna berättelser eller utforska relevanta samhällsfrågor genom litteraturen, framstår som särskilt engagerande metoder för många elever.

Sammanfattning

Genom att använda dessa teorier och analysverktyg har sättet olika faktorer påverkar elevernas motivation och engagemang för skönlitterär läsning i engelskundervisning kunnat belysas. Resultaten visar att elever som får stöd i att utforska sina egna intressen genom skönlitteratur och som upplever meningsfull återkoppling, utvecklar starkare läsvanor och en djupare förståelse för texter. Dessa insikter kan på sikt ligga till grund för vidare forskning och utveckling av pedagogiska metoder som främjar positiva läserfarenheter och stärker elevernas läsförmåga.

Slutsats och diskussion

Slutsats

Syftet med denna studie var att undersöka elevernas läsvanor, deras motivation för att läsa skönlitteratur för att läsa skönlitteratur, samt att analysera hur olika undervisningsstrategier kan påverka deras engagemang i engelskundervisningen. Resultaten visar att elevernas motivation och engagemang för läsning i hög grad påverkas av deras tidiga erfarenheter med läsning, möjligheten att välja läsmaterial, och hur återkoppling från läraren är utformad. En betydelsefull slutsats är att elever som tidigt haft positiva läsupplevelser och som uppmuntras att läsa av sina vårdnadshavare, tenderar att ha en starkare inre motivation för att fortsätta läsa även i skolåren. Det är också tydligt att elevernas motivation för läsning ökar när de får välja böcker som intresserar dem och när de känner att återkopplingen de får är relevant och stödjande. Slutligen har de elever som upplever att läsningen kopplas till deras personliga intressen eller mål, visat sig vara mer benägna att engagera sig i läsaktiviteter.

Diskussion

Resultaten av denna studie stämmer väl överens med tidigare forskning som betonar vikten av en läsmiljö som tar hänsyn till elevernas individuella intressen och behov. Deci och Ryans (2000) Self-Determination Theory (SDT) framhäver autonomi, kompetens och samhörighet som grundläggande för inre motivation, vilket denna studie också stödjer. Studien visar att autonomi i val av läsmaterial och meningsfull återkoppling från läraren är centrala för att främja elevernas engagemang för läsning. Detta överensstämmer med tidigare forskning av Guthrie och Wigfield (2000), som visar att lärarens engagemang och förmåga att skapa en stödjande läsmiljö är avgörande för elevernas läsframgång.

En utmaning som framkommit är den stora variationen i elevernas bakgrunder och läsvanor, vilket kan göra det svårt att implementera en universell strategi som passar alla. Detta understryker behovet av differentierad undervisning och en kombination av olika metoder för att möta varierande elevers behov. Ett område som kräver ytterligare uppmärksamhet är lärarens roll och behovet av kontinuerlig yrkesutveckling för att kunna anpassa undervisningen till elevernas varierande behov och intressen. Forskning visar att lärarnas förmåga att skapa en stödjande läsmiljö är avgörande för elevernas framgång (Guthrie & Wigfield, 2000).

Metodologiskt sett visade studien att den kvantitativa enkätmetoden gav en bra översikt över trender och mönster, men att djupare insikter kan gå förlorade. För att få en mer nyanserad förståelse rekommenderas att komplettera kvantitativa data med kvalitativa metoder, såsom intervjuer eller observationer, vilket kan ge en djupare inblick i varför vissa strategier fungerar bättre för vissa elever (Westlund, 2016).

Studien bekräftar tidigare forskning som visar att motivation är en nyckelfaktor för läsning och att en stark läsförmåga är viktig både för personlig utveckling och för att delta i samhället (Krashen, 2004; OECD, 2010). En motiverande läsmiljö kan leda till förbättrad läsförståelse och en livslång kärlek till läsning, vilket är viktigt för elevernas fortsatta språkutveckling och allmänbildning. Genom att använda insikterna från denna studie kan lärare utveckla mer effektiva undervisningsmetoder och förbättra sina pedagogiska strategier.

Sammanfattningsvis visar studien att genom att skapa en positiv och motiverande läsmiljö kan lärare främja elevernas engagemang och läsförmåga. Fortsatt forskning och öppna för olika strategier är avgörande för att ytterligare förbättra läsundervisningen och för att maximera de positiva effekterna på elevernas motivation och läsutveckling.

Förslag till fortsatt forskning

För framtida forskning skulle det vara värdefullt att utforska hur specifika undervisningsmetoder, som exempelvis litteraturcirklar eller elevledda bokklubbar, påverkar elevernas motivation för läsning. Det skulle även vara intressant att undersöka hur digitala verktyg och resurser kan användas för att öka engagemanget för skönlitteratur, särskilt i en tid där många elever är digitalt orienterade. Vidare forskning skulle även kunna inkludera långsiktiga studier som följer elevernas utveckling över tid för att se vilka metoder som har varaktiga effekter på deras läsintresse och färdigheter.

Sammanfattningsvis bidrar denna studie med insikter som kan hjälpa lärare att bättre förstå och stödja elevernas läsutveckling, men den pekar också på behovet av fortsatt forskning och utveckling av pedagogiska metoder som kan möta elevernas skiftande behov och intressen. Att skapa en motiverande och stödjande läsmiljö är avgörande för att eleverna ska utveckla en motivation för läsning och därmed förvärva de färdigheter som krävs för deras framtida akademiska och personliga framgång.

Referenser

- Alexandersson, U. & Swärd, A-K. (2015). *Om lärande och undervisning*. Skolverket. Utbildningsdepartementet: Stockholm. Tillgänglig online: <https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P03WCPLAR177267>. Hämtad 2024-08-12.
- Bailey, F. & Fahad, A. K. (2021). Krashen Revisited: Case Study of the Role of Input, Motivation and Identity in Second Language Learning. *Arab World English Journal*, 12 (2) 540 -550. Tillgänglig online: DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol12no2.36> Hämtad: 2023-06-11.
- Blue, E. V. (2012). Reading and Interpretive Response to Literary Text: Drawing Upon Sociocultural Perspective. *Reading & Writing Quarterly*, 28(2), 164–178. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.1080/10573569.2012.651077> Hämtad: 2024-08-12.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. Tillgänglig online: https://www.researchgate.net/publication/235356393_Using_thematic_analysis_in_psychology. Hämtad: 20240826
- Brinkkjaer, Ulf & Høyen, Marianne (2020). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. 2:a upplagan, Studentlitteratur, Lund.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 upplagan). Liber. Stockholm
- Christoffersen, Line & Johannessen, Asbjörn (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*, Studentlitteratur, Lund.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5 upplagan). Sage Publications.
- Creswell, John W. & Poth, Cheryl N. (2017). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches*. E-bok.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). *Theoretical perspectives on intrinsic and extrinsic motivation*. Academic Press. Tillgänglig online:

https://www.selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_RyanDeci_IntExtDefs.pdf. Hämtad: 20240824

Elbro, Carsten & Poulsen, Mads (2016). *Utvärdera din undervisning: värdera och förstå statistik och evidens*. Bokförlaget Natur & Kultur, Stockholm.

Guthrie, J.T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. *Handbook of reading research*, Vol. 3. Mahwah, NJ: Erlbaum. Tillgänglig online:

<http://ereserve.library.utah.edu/Annual/SPED/6122/Hosp/engage.pdf>. Hämtad: 2024-08-24.

Hattie, J. (2012). *Synligt lärande för lärande*. Natur & Kultur: Stockholm.

Hyldgaard, Kirsten (2008). *Vetenskapsteori - En grundbok för pedagogiska ämnen*. Liber AB, Stockholm.

Ivey, Gay (2014). The Social Side of Engaged Reading for Young Adolescents. *Reading Teacher*, 68(3), 165–171. Tillgänglig online: <https://doi-org.proxy.mau.se/10.1002/trtr.1268> Hämtad: 2023-08-13.

Krashen, S. (2004). *The Power of Reading: Insights from the Research*. Libraries Unlimited. Tillgänglig online:

https://www.researchgate.net/publication/247950880_The_Power_of_Reading_Insights_from_the_Research. Hämtad: 2024-08-24.

McElvain, C.M. (2010), Transactional literature circles and the reading comprehension of English learners in the mainstream classroom. *Journal of Research in Reading*, 33: 178-205. Tillgänglig online:

https://www.researchgate.net/publication/229502921_Transactional_literature_circles_and_the_reading_comprehension_of_English_learners_in_the_mainstream_classroom Hämtad: 2023-08-13.

Neugebauer, S. R., & Gilmour, A. F. (2020). The ups and downs of reading across content areas: The association between instruction and fluctuations in reading motivation. *Journal of Educational Psychology*, 112(2), 344-363. Tillgänglig online: <https://doi.org/10.1037/edu0000373> Hämtad: 2023-06-11.

Nero, Jennifer. D. (2017). Death as Insight into Life: Adolescent's Gothic Text Encounters. *Reading Improvement*, 54(4), 135–141. Tillgänglig online:

<https://search-ebshost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie.ip.shib&db=ehh&AN=126614124&site=ehost-live&scope=site>. Hämtad: 2023-08-13.

OECD (2010). *PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do*. OECD Publishing.

Tillgänglig online:

https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2009-results-what-students-know-and-can-do_9789264091450-en. Hämtad: 2024-08-24.

Patel, Runa & Davidson, Bo (2019). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur AB, Lund.

Printer, Liam (2021). Student perceptions on the motivational pull of Teaching Proficiency through Reading and Storytelling (TPRS): a self-determination theory perspective. *Language Learning Journal*, 49(3), 288–301. Tillgänglig online:

<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1080/09571736.2019.1566397> Hämtad: 2023-06-11.

Rienecker, Lotte (2016). *Problemformulering*. 2:a upplagan, Liber AB, Stockholm.

Rienecker, Lotte & Jørgensen, Peter S. (2017). *Att skriva en bra uppsats*. 4:e upplagan, Liber AB, Stockholm.

Ryan, R. M., Kuhl, J. & Deci, E.L. (1997). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. Tillgänglig online: https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_RyanDeci_SDT.pdf. Hämtad 2024-08-12.

Sandmann, Alexa, and Gruhler, Danielle (2007). Reading Is Thinking. *International Journal of Learning*, 13(10): 105–13. Tillgänglig online:

<https://search-ebshost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie.ip.shib&db=ehh&AN=24953882&site=ehost-live&scope=site>. Hämtad: 2023-06-11.

Skolverket (2016). *Att läsa och förstå - Läsförståelse av vad och för vad*. Utbildningsdepartementet: Stockholm. Tillgänglig online:

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65c5bd/1553967057896/pdf3694.pdf>.

Hämtad 2023-08-13.

Skolverket (2023). *Stärk elevers språkliga förmåga*. Utbildningsdepartementet: Stockholm.

Tillgänglig online:

<https://www.skolverket.se/for-dig-som-.../skolbibliotekarie/stark-elevers-sprakliga-formaga>.

Hämtad 2023-08-13.

Säljö, R. (2011). Kontext och mänskliga samspel: Ett sociokulturellt perspektiv på lärande.

Utbildning och Demokrati, 20(3): 67-82. Tillgänglig online:

<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P03WCPLAR177267>. Hämtad 2024-08-12.

Säljö, R. (2015). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. 3e upplagan, Norstedts, Stockholm.

Tebelius Bodin, Anna (2019). *Vad varje pedagog bör veta – om hjärnan, inläring och motivation*.

Hjärna Utbildning AB, Skarpnäck.

Trost, J. (2012). *Enkätboken* (4 upplagan). Studentlitteratur, Lund.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The development of Higher Psychological Processes*.

Cambridge, Mass. Harvard U.P.

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 89-100. Tillgänglig online:

https://www.researchgate.net/publication/228039919_The_Role_of_Tutoring_in_Problem_Solving

Hämtad 2024-08-24.

Bilaga 1

Enkätfrågor för att utforska elevers läsvanor, motivationsfaktorer i ämnet engelska och önskemål om att arbeta med skönlitteratur.

Syfte: Ta reda på elevers läsvanor, nu och under uppväxten samt intresse och motivation i klassrummet när det kommer till läsning. Vilka sätt att arbeta med skönlitteratur upplevs som roligare och mer stimulerande?

1. Vilken årskurs går du i? *

- åk 7
- åk 8
- åk 9

2. Läste du och dina föräldrar ofta böcker när du var barn, innan du började skolan? *

- Ja, vi läste mycket.
- Ja, vi läste ibland.
- Nej, vi läste sällan.
- Nej, vi läste nästan aldrig.

3. Vilka var dina favoritböcker eller författare när du var yngre? *

Kort svarstext

4. Hur har dina läsvanor förändrats sedan du började i grundskolan? *

- Jag läser mer
- Jag läser mindre
- Oförändrat

5. Har dina föräldrar eller vårdnadshavare uppmuntrat dig att läsa? *

- Ja, mycket
- Ja, något
- Nej, inte särskilt
- Jag vet inte

6. Hur ofta läser du skönlitteratur utanför skolan? *

- Dagligen
- Ett par gånger i veckan
- En gång i veckan
- Någon gång i månaden
- Sällan
- Aldrig

7. Vilken typ av skönlitteratur föredrar du att läsa? (exempelvis fantasy, romance, science fiction, biografier, etc.) *

Kort svarstext

.....

8. Om du fick välja, hur skulle du vilja arbeta med skönlitteratur på engelska lektioner? *

- Läsa och diskutera böcker i grupp
- Skriva recensioner eller analyser av böcker
- Skapa egna berättelser eller noveller
- Använda skönlitteratur för att utforska olika teman eller samhällsfrågor
- Annat ...

9. Finns det några specifika böcker eller författare du skulle vara intresserad av att läsa och diskutera i klassen? *

Kort svarstext

.....

10. Blir du mer motiverad att läsa/jobba med uppgiften om du får återkoppling från läraren? *

- Ja
- Nej
- Kanske
- Jag vet inte

⋮

11. Hur ofta skulle du vilja ha återkoppling? *

- Ofta
- Flera gånger under en uppgift
- En gång för varje uppgift
- Sällan
- Aldrig

12. Påverkar typen av bedömningsuppgift din motivation för själva läsningen? *

- Ja, om jag tycker att uppgiften är rolig är det mer intressant att läsa.
- Ibland
- Nej, det spelar ingen roll. Jag vill aldrig läsa.

⋮

13. Har du några andra tankar eller idéer om hur vi kan göra läsandet i engelskaundervisningen mer engagerande och relevant för dig? *

Lång svarstext

14. Vad motiverar dig mest att lära dig engelska? *

- Att förstå och kommunicera med personer från andra länder
- Intressanta ämnen och texter på engelska
- Möjligheten att resa och utforska engelskspråkiga länder
- Personliga mål, som att få ett bra jobb eller studera utomlands
- Annat ...